

EĞİTİM SİSTEMİMİZDE YABANCI DİL

Prof. Dr. A. Hamit SUNEL (*)

Yabancı dil konusunda yazılan her yazının, yapılan her konuşmanın, ya başında, ya sonunda yabancı dil bilmenin son derece önemli olduğu söylenir; bilinen bir yabancı dil fazladan bir insan, iki dil iki insan denir. İşe girebilme koşulları arasında yabancı dil bilme ön sıralarda gelir. Kurumlar memurlarından, işlerine yarasa da, yaramasa da, yabancı dil bilmelerini ister, bazıları bilenlerine yabancı dil tazminatları öderler. Son düzenlemelerle devlet de memurları arasında yabancı dil bilenlere tazminat ödemektedir.

Önceleri sayıları çok az olan yabancı dille öğretim yapan özel okulların yanı sıra devlet Anadolu Liseleri'ni açmış, buralara rağbetin fazlalığı, özellikle büyük şehirlerde, özel teşebbüsü bu tür okullar açmaya yöneltmiştir. Gitgide artan taleple Anadolu Liseleri'nin, hocası bulunsun bulunmasın, sayıları artırılmış, sadece büyük şehirlerde değil, küçük şehirlerde, hatta ilçelerde bile bu tür resmî ve özel okullar açılmıştır.

Bugün memleketimizin her tarafında sayıları yüzbinleri bulan veli çocuğunu buralara kaydetirebilmek için, önce milyonlarca lira kurs parası, sonra milyonlarca lira özel ders parası, daha sonra da, parasız okullara girebilenler hariç, milyonlarca lira özel okul parası ödemektedir. Gerçi bu okullara gösterilen rağbetin tek sebebi buralarda öğretilen yabancı dil değildir. Bu kesin; fakat, yabancı dil öğretilmesi velileri bu okullara öncelikle sebeplerin başında gelmektedir.

Ayrıca, ortaöğretimde, hatta yükseköğretimde yabancı dil öğrenme fırsatı bulunmamış olup, şimdi ise çalışma hayatında bunun noksanlığını hisseden büyük bir kesim çok büyük maddi ve manevi fedakarlıklarla, özel sektörde açılan yabancı dil kurslarına devam etmektedirler. Yabancı dili daha kolay öğrenebilecekleri yaşları çok gerilerde bırakmış olan bu kişilerin karşılaştıkları zorluk yabancı dili ilk ve ortaöğretim dönemlerinde öğrenenlerin karşılaştıkları zorlukların bir kaç katı olmaktadır.

Son derece önemli olduğu her fırsatta söylenen; bazı kesimlerde önemine uygun bir yer işgal eden, önemine uygun bir itibarı olan yabancı dil konusuna orta ve yükseköğretim sistemimizde hangi gözle bakıldığını kısaca incelemek niyetindeyiz.

(*) Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

Ortaöğretimde yabancı dil konusunu iki ayrı kısımda inceleyebiliriz. Birincisi yabancı dille öğretim yapan özel okullarda ve devlet okullarında yapılan yabancı dil öğretimi, ikincisi ise, bu küçük sayılabilecek grubun dışında kalan, hem daha yaygın, hem daha çok sayıda öğrenciye hizmetin sunulduğu devlet okullarında yapılan yabancı dil öğretimi. Sözümüz daha çok bu ikinci grupla ilgili olacaktır.

Ortaöğretimde yabancı dil öğretimi sözkonusu olduğunda hemen herkesin kabul ettiği bir gerçek, bu kurumlarda yabancı dilin gerektiği gibi öğretilmediğidir. Nitekim, bundan bir süre önce, bu gerçekten hareketle "istemeyen ve yeteneği olmayan çok sayıda öğrenciye yabancı dil öğretmektense, isteyen ve yeteneği olan daha az sayıda öğrenciye yabancı dil öğretmenin çok daha iyi olacağı düşünce(!)siyle" basamaklı kur sistemi denilen bir yol benimsenmiş, kısa bir süre de uygulanmıştır.

Gerekçesinde "çok doğru" gibi gelen bu uygulamayı savunanlar, yukarıda da belirttiğimiz gibi, yabancı dilin ortaöğretim kurumlarında gereğince öğretilmediği düşüncesinden hareket etmektedirler. Evet, bu tespit son derece isabetli. Ortaöğretim kurumlarımızın büyük bir kısmında yabancı dil gerektiği düzeyde öğretilmiyor. Ancak, ortaöğretim kurumlarımızda gerektiği düzeyde öğretilmeyen sadece yabancı dil mi? Fizik, kimya, tarih, matematik... ve hepsinden önemlisi anadilimizin öğretilmesinde başarı yabancı dildekinden pek de fazla değil. Dersler tek tek ele alındığında, üniversiteye giremeyenler hariç, girenlerde bile başarı oranı yüzde onu bulmuyor, başarı notu da oldukça düşük(*). Üniversite giriş sınavlarında alınan puanlarda özel dershanelerin payının daha yüksek olduğu adaylar ve veliler tarafından sık sık tekrarlanan düşüncelerdendir. Bu sebeptir ki üniversite adaylarının hemen hepsi, paralı eğitim kurumlarında olanlar bile, yüklü paralar karşılığında özel dershanelerdeki üniversiteye hazırlık derslerini takip etmek gerektiğini duymaktadır.

Onbir yıllık ve üç aşamalı bir eğitim öğretimden sonra lise ve dengini bitiren öğrenciler arasından, iki aşamalı bir sınavla seçilerek sadece ilk yüzde ona girebilenlerin üniversite öğrenimi görebilme hakkı elde edebildiği bir sistemde, bu öğrencilere, ana dillerini iyi kullanamadıkları gerekçesi ile üniversitede zorunlu olarak anadil derslerinin okutulması sadece yabancı dilin değil, anadilin bile gerektiği gibi öğretilmediğini gösterir. Bu durumda, "yabancı dil öğretilmiyor, kaldıralım, seçmeli yapalım, basamaklı yapalım" düşüncesi pek geçerli olmasa gerek. Bu tür düşünce(!)lerden kaynaklanan uygulamadan çok kısa sürede vazgeçilmesinin çok isabetli olduğu düşüncesindeyiz. "İstemeyen ve yeteneği olmayan" gerekçesi geçerli ise,

(*) ÖSYM tarafından yapılan "1990 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında Adayların Yükseköğretim Puanlarına İlişkin Tercihleri" (ÖSYM yayınları, Ankara, 1990-6) başlıklı bir araştırmanın sonuçları oldukça manidardır.

Aşağıdaki tablolarda görüleceği üzere, puan türüne göre, en yüksek giriş puanından başlamak üzere ellişer puanlık kesitler halinde yaptığımız analizlerde, yüksek puanlarda, her puandaki yığılma ortalamasının çok düşük olduğu; puanlar düştükçe yığılma ortalamasının arttığı görülmektedir. Bu da üniversiteye girebilen adayların bile, kendi içlerinde, büyük bir kısmının çok düşük puanlarla girebildiklerini göstermektedir.

bu her ders için olmalıydı. Hele hele, resim, müzik, beden eğitimi gibi bütünüyle yeteneğe bağlı dersler ilk planda ele alınmalıydı. Ancak, bizce bu gerekçe tümüyle geçersiz, tümüyle yanlış. Doğru olanı her öğretim kurumunun gereği ne ise bunların önceden tespit edilerek, bu gerekleri yerine getirmeye istekli ve bu konularda yetenekli olanların bu kurumlara girebilmelerini; isteksiz ve yeteneksiz olanların bu kurumların eşiklerinden bile adım atmalarını engelleyip, onların da kendi istek ve yeteneklerine uygun olan okullara girebilmelerini sağlamak olsa gerek. Memleketimizde bu işin üniversiteye girişte yapıldığı zannediliyor. Çok geç. Bu konu orta öğretim kurumlarına girişte ele alınmalı, problem engeç ortaokulun sonunda çözülmeli kanısındayız.

Ortaöğretimde yabancı dil öğretimi konusunda üzerinde durulması gereken hususlardan biri de okutulacak yabancı dilin seçilmesi, seçtirilmesidir. Yüzyılımızın ikinci yarısından sonra Amerika Birleşik Devletleri'nin dünya ekonomisindeki hakimiyetinin gitgide artması İngilizcenin de geçerliliğini artırmıştır. İngilizce bilmek birinci derecede tercih sebebi olmuş, veliler çocuklarının bir başka yabancı dil yerine İngilizce öğrenmelerini istemişlerdir. Bu durum, özellikle 60'lı yıllardan sonra, İngilizceye talebi artırmış, okunacak yabancı dilin seçimi kontenjana, kuraya, okul aile birliklerine yapılan bağışlara, hatırlı kişilerin çocukları olup olmamaya bağlı hale gelmiştir.

Yüzyılımızın ilk yarısında, geçerlilik sıralamasında birinci sırayı alan Fransızca günümüzde bu değerini bütünüyle yitirmiştir. Şimdi ön sırada İngilizce vardır. O'nu almanca takibetmektedir. Fakat çok uzaklardan. Fransızca ise en son sıradadır. Eğitimin insana yapılan bir yatırım, her yatırımın da bir arz talep meselesi olduğu düşünülürse, özel durumları veya özel hesapları olanlar hariç, hemen her veli çocuğunun daha geçerli bir yabancı dil öğrenmesini istemektedir. İşe girişlerde birinci derecede İngilizce talebedilmekte, yabancıların büyük bir kısmı kendi dillerinin dışında yabancı dil olarak İngilizce bilmekte, bazı kurumlarımız İngilizce bilen personeline diğer dilleri bilenlerden daha fazla prim ödemektedir. Neyse ki devletin memurlara verdiği yabancı dil tazminatlarında böyle bir ayırım yok.

Bütün bunlara ilave olarak, dünyada eşine hemen hemen hiç rastlanmayan bir uygulama olan ortaöğretimde yabancı dille öğretim yapmanın yanı sıra(*) yükseköğretimde de yabancı dille öğretim yapan üniversitelerin, fakültelerin ve bölümlerin mevcudiyeti ve bunların sayılarının gitgide artması, bu tür yerlerin büyük bir kısmında öğretimin İngilizce yapılması bu dilin ortaöğretimdeki tercih sebepleri arasındadır.

Bu durumda, velilerden çocuklarına Fransızca veya Almanca okutmalarını istemenin, bunu bir zorunluluk haline getirmenin pek uygun bir yol olmadığını gören ba-

(*) Yabancı dil öğretimi yapmak ile yabancı dille öğretim yapmayı birbirinden ayrı mütalaa etmek gerekir kanısındayız.

kanlık yetkilileri ortaöğretimde yabancı dil seçimine serbestlik getirmek gibi son derece isabetli bir uygulama cihetine gitmişlerdir.

Öğrencilerin okula girişte istedikleri yabancı dili seçebilme imkanına kavuşturulmaları, geçerliliği daha az olan bir yabancı dili öğrenmek zorunluluğundan kurtarılmaları bir sorunu çözerken başka bir sorunun ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu daha önce alınmış olan diğer yabancı dil öğretmenlerinin istihdamları sorunudur. Bilim dalları yabancı dil olan bu öğretmenlerin teşkil ettiği oldukça büyük bir gruba kendi alanları dışında öğretmenlik yaptırılmasının olumsuz sonuçlar doğuracağı; ayrıca, üniversitelerde bu dallara öğrenci alınırken istihdam alanlarının imkanları ile dengeli bir kontenjan tespitinin daha uygun olacağı düşüncesindeyiz.

Her yeni dönem kendi ihtiyaç ve istekleri ile birlikte gelir. Yirminci yüzyılın son on yılı kendi ihtiyaç ve istekleri ile birlikte yukarıdaki sorunların bazılarını da çözümler getirmektedir. Yeni bir yüzyıla girerken daha küçülen bir dünya, daha küçülen ve ilişkileri daha sıklaşan bir Avrupa ile karşı karşıyayız. Avrupa Birleşik Devletleri'ne doğru gidişte adımlar daha sıklaştırılmış, daha hızlandırılmıştır. Artık tek bir yabancı dilin kimseye yetmediği, ikinci yabancı dile şiddetle ihtiyaç duyulduğu bir dönem başlamış bulunmaktadır. "Dünyalı" olmak İngilizce, "Avrupalı" olmak ise Almanca ve Fransızca'dan en az birini bilmeyi gerekli hale getirmiştir. İşte bu gerekliliğin yerine getirilmesiyle yukarıda sözünü ettiğimiz sorunlardan bir kısmını da çözmüş olacağımız kanısındayız.

Şöyle ki, ortaöğretimin birinci basamağı olan ortaokula girişte öğrenciler istedikleri yabancı dili seçerler. Çoğunlukla da bu İngilizce olacaktır. Ancak, isterlerse bir başka dili de seçebilirler. Liseye gelindiğinde veya daha uygun olacağı düşünülen bir sınıfta bir yandan İngilizce öğrenimlerini sürdürürken diğer yandan Almanca veya Fransızca'dan birini ikinci zorunlu yabancı dil olarak seçeceklerdir. Gerçi günümüzde okutulmakta olan seçmeli dersler listesinde yabancı dil de mevcuttur. Ancak, bu dersin açılması ilgili yöneticilerin soruna bakış açısına bağlıdır. Pek çok okulda seçmeli dersler arasında yabancı dile hiç yer verilmemektedir. Oysa bizim önerimizde ikinci yabancı dil zorunlu olacak; ancak öğrenci imkanlar ölçüsünde birden fazla seçenek arasından seçebilecektir.

Burada bir itiraz ile karşılaşabiliriz. "Öğrenciler bir yabancı dili öğrenemezlerken onlara zorunlu olarak öğretilecek ikinci yabancı dilden bahsediliyor" denilebilir. Bunun cevabı kolay: Biz öğretebilirsek insanımız her şeyi öğrenir. Nitekim, halihazırda bir çok özel okulda ve Anadolu liselerinin orta kısımlarından başlamak üzere birinci yabancı dilin yanı sıra ikinci bir yabancı dil daha öğretilmektedir. Buralarda elde edilen sonuç "daha birinci yabancı dil öğretilemezken ikinci yabancı dil nasıl öğretilsin" diyecek olanlara verilmiş çok olumlu bir cevap niteliğindedir.

İnanımız bir değil iki yabancı dili de kolaylıkla öğrenir, yeter ki bu işe gereken önem verilsin. "Gereken önem" derken kastedilebilecek pek çok husus arasında ya-

bancı dil öğretmeninin yetiştirilmesinde ve istihdamında teşvikten söz edebiliriz. Şunu hemen belirtelim ki bu satırların yazarı dersler ve öğretmenleri arasında hiç bir fark görmemektedir. Bu farkı öğretmenlerimizi istihdam eden bakanlığımız görmektedir. Ve teknik öğretmenlere mezun oldukları okulun süresine göre belli oranlarda tazminat ödenmektedir. Ne var ki yabancı dil öğretmenlerine yabancı dil bilen devlet memurlarına verilen tazminatın en alt basamağı bile doğrudan verilmemekte, sınava girmeleri istenmektedir. Sadece yabancı dil alanında değil bütün öğretmenlerin durumları her türlü iyileştirme çabalarına rağmen alana yöneltici ve memnuniyet verici düzeyin çok çok altındadır. Hal böyle olunca da bazı dallarda öğretmen bulunamamaktadır.

Yabancı dilin ortaöğretimdeki değersizliği yükseköğretime de yansımıştır. Önce üniversite giriş sınavının birinci aşamasından kaldırılmış sonra da ikinci aşamada değerlendirme dışı bırakılmış, sadece öğrencinin üniversitede gireceği yabancı dil derslerindeki düzeyini belirlemede dikkate alınmıştır. Bazı üniversiteler ise bu belirlemelere de itibar etmemiş, seviye tespiti sınavlarını daha sonra kendileri yapmış, giriş sınavında yabancı dil sorularını cevaplandırılan öğrencilerin sınavda zaman kaybetmek gibi bir kazanç(!)ları olmuştur. Şimdi ise bir adım daha ileri gidilerek yabancı dil, üniversite giriş sınavlarından, yabancı dil bölümleri hariç, bütünüyle kaldırılmıştır.

Yabancı dilin üniversite giriş sınavlarından bütünüyle kaldırılmadığı, ancak alınacak puanı etkilemediği dönemde yabancı dilin niçin bu derece önemsiz görüldüğünü, yabancı dil konusundaki bilgilerin niçin değerlendirilmediğini sorduğumuzda şu cevabı almıştık: "Yabancı dil öğrenenlerin bir yarısı Anadolu Liseleri gibi özel öğretim kurumlarından diğer yarısı da paralı özel öğretim kurumlarından mezun olanlardır. Bunlar zaten yabancı dil öğrenmiş olmak gibi ileride işlerine çok yarayacak bir ayrıcalığı ele geçirmişlerdir. Bir de üniversite giriş sınavlarında yabancı dilden puan verilsin de daha mı öne geçsinler?" Yabancı dille öğretim yapılan devlet okullarına girebilme şansını elde edemeyen, özel okullara verilecek milyonları olmadığından bu imkandan da mahrum olanlar için "ana baba parasıyla yabancı dil öğrenenlerin bu bilgilerinin hiç değilse (!) üniversiteye girişte işe yaramaması" bir tür eşitlik sağlamak gibi görünürse de konunun temelini inilince fırsat ve imkan eşitsizliğinin bu yolla ortadan kaldırılmasının mümkün olmayacağı açıkça görülecektir.

Bu düşünce kabul edilebilir bir gerekçe olsa ortaya son derece karmaşık, hatta karışık bir durum çıkar. Şöyle ki bu tür okullar sadece buralarda öğretilen yabancı dilden dolayı değil, aynı zamanda sahip oldukları eğitim imkanları ve öğretim kadrosu yönünden de tercih edilmektedir. Buralardaki kadronun sayı ve nitelik yönünden daha doyurucu olduğu hiç birimizin reddemeyeceği bir gerçektir. Devlet sektöründe temayüz etmiş, gayretli, bilgili ve tecrübeli öğretmenlerin büyük bir kısmı, özellikle büyük şehirlerde, büyük paralar karşılığı özel okullara, özel dershanelere geçmektedirler. Kamu kesiminde görev yapan öğretmenlerin gayretli, bilgili

tecrübeli olmadıklarını söylemek istemediğimizi özellikle belirtiriz. Ancak, maddi sıkıntısı daha az olan bir insanın kendisini işine daha çok vereceği, daha başarılı, daha verimli olacağı açıktır. Farklılığın bu yönden ele alınıp değerlendirilmesi veya değerlendirilmemesi gerekmez mi? Eğer bu mantık doğru ise Fen lisesinden mezun olanların matematik, fizik, kimya, biyoloji sorularına verdikleri cevapların değerlendirme dışı tutulması gerekmez mi? Seçilmiş öğretmenlerden özel eğitim görme ayrıcalığı elde etmemişler mi bu öğrenciler? Bu ayrıcalığı kaldırıp eşitliği sağlamak gerekmez mi?

Ayrıca sorun bu mantıkla irdelenirse, kimin, kaç paraya, hangi öğretmenden, hangi dersi alma ayrıcalığına sahip olduğunu tespit etmek mümkün mü? Daha önemlisi, üniversiteye girerken belli bilgileri elde ederek belli düzeye gelmiş kişilerin seçimi mi önemli yoksa adayların bu bilgileri nereden ve nasıl elde ettikleri mi? Anaokulundan yükseköğrenimin eşiğine kadar, hatta yükseköğrenimden sonra da karşımıza çıkan pek çok dengesizliğin, bir başka deyişle eşitsizliğin varlığı herkes tarafından bilinirken eşitliğin sadece üniversite giriş sınavlarında yabancı dil konusunda sağlanması amacıyla yabancı dil bilgisinin değerlendirme dışı bırakılmasını anlamak son derece zor. Ayrıca bu eşitlik, bilgide değil, bilgisizlikte, cehalette sağlanan bir eşitlik, bilenle bilmeyeni bir tutan bir eşitlik olursa.

Üniversite eğitimi sözkonusu olduğunda sıkça tekrarlanan yargılardan biri de kalitenin çok düştüğüdür. Bu da herkesce kabul edilen gerçeklerden biridir. Kalitenin düşmesine sebep olan pek çok etken arasında işlenecek maddenin kalitesinin yeterli olmaması ön sıralarda yer almaktadır. Sayıları çok kısıtlı olan bazı dallara giren öğrenciler hariç, bir çok dala giren öğrenciler bilgi düzeyleri yönünden bulunmaları gereken yerden çok aşağıdadırlar. Üniversite eğitimin gerektirdiği düzey ile adayların sahip oldukları bilgi düzeyi arasında telafisi çok zor olan bir boşluk bulunmaktadır. Bu boşluk doldurulmadan üniversite eğitimine geçmek mümkün değildir. Bu boşluğun doldurulması ise eğitimin kalitesini de etkileyen bir kayıp niteliğini göstermektedir.

Bilgimiz dışında olan alanları bir tarafa bırakıp, kendi alanımıza, yabancı dile bu yönden bir göz atalım. Hemen her meslekte yabancı dil bilmenin faydalı ve gerekli olduğu herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir. Ancak bu gerekliliğin derecesi farklı olabilmektedir. Avukatlık yapmak amacıyla hukuk öğrenimi gören ya da muhasebecilik yapmak için iktisadî, idarî bilimler öğrenimi gören bir kişi ile uluslararası ilişkiler bölümünde okuyan bir kişinin yabancı dile olan gereksinimleri mukayese kabul etmeyecek kadar farklıdır. Avukat, hakim veya muhasebeci adayı için "bilinirse daha iyi olur" kabilinden sayılabilecek yabancı dil, hariciyeciyi için bir ön şart niteliğindedir. Ne var ki, bu alanda öğrenim görebilmek için en üst düzeyde bile olsa yabancı dil bilgisi değerlendirme dışı bırakılıyor da tankın ilk defa hangi savaşta kullanıldığının veya falanca çayın hangi ırmağın kolu olduğunun bilinmesi önemli oluyor.

Bu eleştiriye karşılık olarak yabancı dilin üniversite eğitimi sırasında öğretilbileceği söylenebilir. İleri sürülecek böyle bir fikir sadece yabancı dil için değil, diğer bütün bilim dalları için geçerlidir. Ayrıca yabancı dil öğrenmek için en uygun yaşları geride bırakmış olan bir öğrenci, bir yandan kendi bilim dalı ile ilgili bilgileri elde etmeye uğraşırken diğer yandan daha önce hiç bilmediği ya da çok az bildiği bir yabancı dili öğrenmekte çok zorlanacaktır. Nitekim bu ihtiyaçtan hareketle Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde bir süre önce yeni bir uygulamaya başlanmıştı. Sadece uluslararası ilişkiler bölümü için değil fakülteye kaydolmuş bütün öğrenciler için öğrencilik hakları saklı kalmak üzere bir yıl süreyle yabancı dil dersleri verilmesi cihetine gidilmişti.

Bir yanlışlığı düzeltmek konusunda faydası inkar edilemeyecek bir uygulama olmakla beraber belli bir yaşı geçmiş olan gençlerin, daha sonraki yıllarda da devam etse bile, bu süre zarfında öğreneceği yabancı dilin boyutlarının çok sınırlı olacağı da açıktır.

Bu konuda bir örnek verelim. İki aday alalım ele. Yabancı dilin gerekli olduğu bilim dallarından birine başvurmuş olsunlar. Bu dalın taban puanı da 480.350 olsun. Birinci aday yabancı dilden sorulan 75 sorudan 15'ine cevap vermiş olsun aldığı toplam puan da 481.675. İkinci aday yabancı dil sorularından 70'ine cevap vermiş olsun aldığı toplam puan da 479.125. (Yabancı dil cevapları alınan puanı etkilemiyor. Etkilese ikinci adayın puanı daha yüksek olacak). Bu adaylardan hangisinin amaç için daha uygun olacağı sorusunun cevabını siz okuyuculara bırakıyoruz.

Yabancı dilin yükseköğretimde giriş sınavları ile başlayan değersizliği bütün bir eğitim süresince devam etmektedir. Bu konuda bilgi edinebildiğimiz üniversitelerin hemen hepsinde, öğretim elemanı, fizikî imkan ve zaman yetersizlikleri gibi çözümü çoğu kere üniversitelerin ellerinde olmayan sebeplerden dolayı yabancı dil derslerinin büyük bir kısmı bir zorunluluğun yerine getirilmesinin ötesine geçmeyecek bir tarzda, akşam saatleri, hafta sonu gibi bu işe daha az elverişli saatlerde yapılmakta, hatta bazı üniversitelerde not bile verilmemektedir.

Yabancı dil öğretiminin gerek ortaöğretimde gerekse yükseköğretimde önemine uygun hale getirilmesi konusunda önlemlerin bir an önce alınmasının kaçınılmaz bir gereklilik olduğu kanısındayız.

FEN		Toplam Başvuru		68396		MAT		Toplam Başvuru		178221	
Puan Aralıkları	Öğrenci Sayısı	Yığılma Ortalaması		Puan Aralıkları	Öğrenci Sayısı	Yığılma Ortalaması					
699-649	125	2.500		699-649	83	1.660					
649-599	419	8.386		649-599	637	12.740					
599-549	1.119	22.380		599-549	1819	36.380					
549-499	2.987	59.740		549-499	4598	91.960					
499-449	7.791	155.821		499-449	12.347	246.940					
449-400	18.786	383.387		449-400	29.859	609.367					

TM		Toplam		154.046		SOS		Toplam Başvuru		315.545	
Puan Aralıkları	Öğrenci Sayısı	Yığılma Ortalaması		Puan Aralıkları	Öğrenci Sayısı	Yığılma Ortalaması					
579-529	212	4.240		559-509	277	5.540					
529-479	1613	32.260		509-459	5510	110.200					
479-429	16.427	328.540		459-409	40.658	813.160					
429-379	35.012	700.240		409-359	104.259	2.085.180					

TS		Toplam Başvuru		300793		Y. DİL		Toplam Başvuru		23.685	
Puan Aralıkları	Öğrenci Sayısı	Yığılma Ortalaması		Puan Aralıkları	Öğrenci Sayısı	Yığılma Ortalaması					
559-509	62	1.240		534-484	312	6.240					
509-459	5.626	112.520		484-434	2.726	54.520					
459-409	40.536	810.720		434-384	6.025	120.500					
409-359	98.845	1976.900		384-334	10.010	200.200					